

30 Συμπεράσματα & Προτάσεις από το 5^ο Διεθνές Συνέδριο ΕΕΔΣΑ

«Η Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και η Συμβολή της στην Κυκλική Οικονομία»,

Αθήνα, 14-15 Δεκεμβρίου 2017

Πέμπτη, 22 Μαρτίου 2018

Εισαγωγή

Η ΕΕΔΣΑ (Ελληνική Εταιρεία Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων) ιδρύθηκε το 2000 και είναι ένας επιστημονικός, μη κερδοσκοπικός Οργανισμός που σήμερα αριθμεί πάνω από 530 μέλη (φυσικά πρόσωπα και φορείς). Τα μέλη της (Καθηγητές εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, στελέχη Υπουργείων και ΟΤΑ, μελετητές, κατασκευαστικές εταιρίες, βιομηχανίες, οικολογικές οργανώσεις κ.α.) καλύπτουν όλο το πεδίο της Διαχείρισης των Στερεών Αποβλήτων. Σκοπός της ΕΕΔΣΑ είναι η προαγωγή της χρήσης των βέλτιστων μεθόδων Δ.Σ.Α. και η καλλιέργεια των σχετικών επιστημονικών τεχνολογιών με απώτερο στόχο τη συμβολή στη βιώσιμη ανάπτυξη, την προστασία του περιβάλλοντος και την προώθηση της κυκλικής οικονομίας.

Η έμφαση που δίνει η ΕΕΔΣΑ στην προώθηση των αρχών της κυκλικής οικονομίας έγκειται στο γεγονός ότι την αναγνωρίζει ως το απαραίτητο μοντέλο για την εξοικονόμηση των μη ανανεώσιμων φυσικών πόρων και την ελαχιστοποίηση των αποβλήτων αλλά και μια επιχειρηματική ευκαιρία, ικανή να δημιουργήσει παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη και να επιταχύνει τη μετάβαση σε ένα βιώσιμο μέλλον σε συνδυασμό και με τις πολιτικές για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Εκτιμούμε ότι για τη διαμόρφωση ενός σύγχρονου θεσμικού πλαισίου για την ανακύκλωση και τη γενικότερη αξιοποίηση των αποβλήτων στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης και της κυκλικής οικονομίας χρειάζονται περαιτέρω τολμηρά και άμεσα βήματα. Πιο κάτω και ως αποτέλεσμα του 5^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου μας, παρουσιάζουμε προς τα μέλη μας, τους χορηγούς και υποστηρικτές του Συνεδρίου, τη Διοίκηση αλλά και την ευρύτερη κοινωνία 30 συμπεράσματα-προτάσεις μας σε 4 άξονες:

A. Κυβερνητικές πρωτοβουλίες στο «Πρόγραμμα Δράσης για την Κυκλική Οικονομία»

1. Στρατηγική και Οδικός Χάρτης Κυκλικής Οικονομίας με ευρεία διαβούλευση
2. Άμεση ενσωμάτωση των νέων ευρωπαϊκών Οδηγιών (του πακέτου κυκλικής οικονομίας)
3. Οικολογικός σχεδιασμός προϊόντων με σκοπό τη μείωση της χρήση φυσικών πόρων
4. Προώθηση επενδύσεων κυκλικής οικονομίας π.χ. μέσω του αναπτυξιακού Νόμου (δείκτες και κριτήρια κυκλικής οικονομίας) ή άλλων χρηματοδοτικών εργαλείων
5. Επαναχρησιμοποίηση και βιομηχανική συμβίωση ώστε ένα απόβλητο μιας βιομηχανίας να γίνεται πρώτη ύλη μιας άλλης
6. Ανάπτυξη προτύπων δευτερογενών α' υλών σε συνεργασία με ΕΛΟΤ π.χ. SRF/RDF, CLO, Compost
7. Δυνατότητα αποχαρακτηρισμού αποβλήτων υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις με αποφάσεις της σχετικής επιτροπής του ΥΠΕΝ όπως άλλωστε προβλέπεται και στο Ν.4042 (δεν έχει ακόμη λειτουργήσει)
8. Προώθηση της κυκλικής οικονομίας μέσω των Πράσινων Δημόσιων Προμηθειών
9. Αξιοποίηση του ΗΜΑ με σκοπό την ανάπτυξη της αγοράς δευτερογενών υλικών
10. Εντοπισμός μη ανακυκλώσιμων ρευμάτων και σχεδιασμός αξιοποίησης τους π.χ. ειδικές συσκευασίες
11. Προώθηση σε ευρωπαϊκό επίπεδο της εναρμόνισης του υπολογισμού των ποσοστών ανακύκλωσης σε ολόκληρη την ΕΕ
12. Υιοθέτηση σε ευρωπαϊκό επίπεδο της κυκλικής οικονομίας ως μέρος των Βέλτιστων Διαθέσιμων Τεχνικών (BAT) των βιομηχανικών κλάδων.

B. Κίνητρα και αντικίνητρα για τη βελτιστοποίηση τα διαχείρισης στερεών αποβλήτων

13. Η απουσία κανόνων και η διαφορετική τιμολογιακή πολιτική κάθε ΦΟΔΣΑ μπορεί να δημιουργήσει στρέβλωση στην αγορά. Είναι απαραίτητο οι κανόνες να είναι ενιαίοι, να καθορίζονται σε κεντρικό επίπεδο και η υλοποίηση τους να πραγματοποιείται σε επίπεδο ΦΟΔΣΑ
14. Η εφαρμογή του ειδικού τέλους ταφής είναι απαραίτητη για την άρση των εμποδίων στην διαχείριση και την εκτροπή από την ταφή όπως άλλωστε προβλέπεται και από το Άρθρο 43 του Ν.4042/2012. Το ειδικό τέλος ταφής είναι απαραίτητο να εφαρμοστεί τόσο στα ανεπεξέργαστα απόβλητα (κωδικούς ΕΚΑ της παρ.1 του άρθρου 43) όσο και στα προϊόντα των μονάδων επεξεργασίας τα οποία καταλήγουν σε ταφή εξαιτίας των ποιοτικών τους προδιαγραφών ενώ θα έπρεπε να ανακυκλώνονται/αξιοποιούνται. Το τέλος αυτό μπορεί να αποτελέσει κίνητρο και στήριξη της επεξεργασίας των αποβλήτων (αυτοχρηματοδότηση) εφόσον αυτά οδηγούνται και πάλι ως χρήσιμα υλικά στην αγορά στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας
15. Να θεσμοθετηθεί ως αντικίνητρο η μεθοδολογία του "pay as you throw" κατ' εφαρμογή της περιβαλλοντικής αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει» σε επίπεδο Δήμων.
16. Μετακύλιση προστίμου ΕΕ στους Δήμους για τους οποίους υπάρχει καταδικαστική απόφαση του ευρωπαϊκού δικαστηρίου για την ύπαρξη ΧΑΔΑ

17. Πιστοποίηση Συστημάτων Διαχείρισης Περιβάλλοντος Δήμων και συστήματα αξιολόγησης περιβαλλοντικής απόδοσης αλλά και επιβράβευσης «πράσινων πόλεων».

Γ. Υλοποίηση ΕΣΔΑ-ΠΕΣΔΑ

18. Εντατικοποίηση ελέγχων στους Δήμους, αυστηρή εφαρμογή κλεισίματος ΧΑΔΑ και αποκατάσταση του περιβάλλοντος χωρίς τη δημιουργία νέων ΧΑΔΑ
19. Άμεση εφαρμογή ΠΕΣΔΑ (δεν υπάρχει χρόνος για καθυστερήσεις)
20. Για τη αποτελεσματική υλοποίηση των ΠΕΣΔΑ είναι απαραίτητος ένας Κεντρικός συντονισμός όχι μόνο με τη μορφή των κατευθυντήριων οδηγιών του ΕΣΔΑ αλλά με τη μορφή παρακολούθησης της υλοποίησης τους αλλά και των απαραίτητων τροποποιήσεων με σκοπό την επίτευξη οικονομικών κλίμακας π.χ. μια μονάδα θα μπορούσε να αξιοποιεί πιο αποδοτικά και γειτονικές Περιφέρειες αφού στη διαχείριση των απορριμμάτων η δυναμικότητα των μονάδων αποτελεί σημαντική παράμετρο σχεδιασμού. Δυνατότητα διασύνδεσης διαχείρισης μεταξύ ΦΟΔΣΑ (1 μονάδα για 2 ΦΟΔΣΑ)
21. Επικαιροποίηση Τοπικών Σχεδίων Δράσης ΟΤΑ με βάση τη συνεισφορά τους στον περιφερειακό και εθνικό σχεδιασμό
22. Για την αποδοτικότερη υλοποίηση του ΕΣΔΑ ζητούμενο είναι ο ελάχιστος αριθμός Περιφερειακών ΦΟΔΣΑ π.χ. ένας ΦΟΔΣΑ ανά Περιφέρεια. Η σύσταση περισσότερων του ενός ΦΟΔΣΑ που οδηγεί και σε αντίστοιχες υποδομές πρέπει να τεκμηριώνει τη βιωσιμότητά της έναντι της επεξεργασίας σε μια κεντρική υποδομή.
23. Επικαιροποίηση ΕΣΔΑ με νέα αξιόπιστα και σύγχρονα στοιχεία παραγωγής αποβλήτων. Ανάγκη για μια δυναμική βάση δεδομένων
24. Προτεραιότητα στην αξιοποίηση της συν-επεξεργασίας στην εγχώρια τσιμεντοβιομηχανία πριν αποφασισθούν νέες μονάδες WtE σύμφωνα και με τις κατευθυντήριες οδηγίες της ΕΕ.
25. Αναβάθμιση ποιότητας του ήδη παραγόμενου RDF ώστε να μπορεί να αξιοποιηθεί.

Δ. Τεχνογνωσία – εμπιστοσύνη και ρόλος ΕΕΔΣΑ

26. Συνεργασία της ΕΕΔΣΑ με τους ΦΟΔΣΑ ώστε να αναπτυχθεί περαιτέρω η τεχνογνωσία στη χώρα μας.
27. Δημιουργία πλατφόρμας μελετητών για την υλοποίηση των έργων (50 μονάδες διαχείρισης αποβλήτων, συνολικού κόστους 2,4δισ Ευρώ)
28. Καινοτομία π.χ. επέκταση FORBI, ενεργειακή αξιοποίηση σε απομακρυσμένες περιοχές π.χ. νησιά, προώθηση νέων τεχνολογιών
29. Εκπαιδευτικές ημερίδες & workshops για την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης μεταξύ όλων των ενδιαφερομένων μερών (κοινωνία-κράτος-επιχειρήσεις)
30. Η ΕΕΔΣΑ με την εμπειρία των μελών της και ως μέλος της ISWA μπορεί να αποτελέσει «δεξαμενή σκέψης» και επιστημονικό θεσμικό εταίρο της διοίκησης στην πορεία της χώρας μας προς την «κυκλική οικονομία».